

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Ціна 20 гр. | Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьріччя 3 зол., на пів року 5 зол 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долляри або їх вартість в иншій валюті

Рукописів не звертається. — Оголошення після умови Непідписаних дописів не приймається.

Що таке УНДО

Хоч і смішно, але це факт. Селяне наші добре знають, як сельроба, радикали, хлібороби й подібні до них вигукують:

— Бережіться, бо це УНДО!
— Ховайтеся, бо наступає УНДО!
— Не слухайте, бо це говорить УНДО!

— Не читайте, бо це пише УНДО!
І були такі наївні, темні селяне, які гадали, що дійсно УНДО—то це щось страшне з кількома головами, з великою пащекою, яке живцем ковтає селян, та й годі!

Що ж, усюди є темні люде, які вірять усяким нісенітницям і страхам. Кажуть, що дурень в п'ятні і хреста лякається й від рідної мами тікає.

На таких наївних, темних людей, і розраховані всі напади на УНДО з боку різних партійців.

І це не нова історія. Так ведеться споконвіку. Коли вороги хотіли вбити якусь високу ідею, то опоганювали її назву. Можна подати до цього тисячі прикладів.

В перші віки християнства язичники вживали слова „християнин“ для ганьби й лайки „Ех ти, християнин!“ Робили це для того, щоб відвернути людей від християнства. Але це не помогло. Ідея християнства перемогла, й слово „християнин“ стало словом священним.

Росіяне після повстання гетьмана Мазепи за самостійність України почали лаяти українських патріотів-самостійників „мазепинцями“. Вони, опоганюючи слово „мазепинець“, теж хотіли відвернути українців від ідеї самостійності України. А чи помогло це? Ні.

Де-які польські шовіністичні кола лаяли нас і ще лають словом „гайдамака“. А хто такі були гайдамаки? Наші лицар-борці за нашу волю. Пониження цього слова не помогло. Для українця слово „гайдамаки“ — слово високе й дороге.

Тепер союзники Москви—сельроба, соц.-радикали й інші намагаються опоганити слово УНДО (Українське Національно-Демократичне Об'єднання) так само, як колись язичники опоганювали слово „християнин“, росіяне — „мазепинець“, польські шовіністи—„гайдамаки“, більшовики—„петлюрівці“ і т. д.

Чи допоможе це? Також ні.

Велика ідея Українського Національно-Демократичного Об'єднання широко розповсюджується й перемагає. Нерозумні люде й соромляться таких слів, як „мазепинець“, „гайдамака“, „ундісти“, але розумні українські селяне лавою горнуть до УНДО. Про це свідчать вибори: УНДО збило найбільше селянських голосів і має найбільше послів і сенаторів, а саме: послів 23 і сенаторів 9.

Що ж це таке є УНДО і чому так хочуть його оплюгавити?

УНДО, чи Українське Національно-Демократичне Об'єднання, — це єдине українське національне всенародне об'єднання селян, робітників і працюючої інтелігенції. УНДО одно тепер тримає в своїх руках: жовто-блакитний прапор і тризуба та підносить гасло, що сам нарід (демос, а значить у більшості селянство) повинен керувати собою.

УНДО то таке саме народне і всенародне об'єднання українців, яке було за часів і Мазепи й Хмельницького й в инші часи на Україні.

Ундісти—то ці самі Острожські, що заклали друкарні, писали й друкували книжки на Волині; ті самі братчики, що створили в Луцьку знамениту брацьку школу, яка війшла в історію; ті самі селяне й міщане-ремісники, що відтоювали свою рідну церкву, рідну мову в школі, рідне господарство, рідну торгівлю й рідні ремесла в містах (українські цехи).

Ундісти—то ці старі наші народники, демократи, вільні козаки, які відстоювали, щоб нарід, козаки і селянство, самі обірали собі провідників і керівників.

Ось чому так ганьблять слово УНДО московські союзники й різні демагоги, які б хотіли водити за ніс наше селянство.

Але українські селяне перетирають потроху очі й звертають їх туди, куди звертали їх і їхні діди-прадіди—до національно-демократичного об'єднання всього українського народу, до чого кличе „УНДО“.

Як би не висміювали та не ганьбили слово „УНДО“,—ніщо не допоможе: воно стане словом шани й гордості нашого селянства й всього нашого народу.

Ундівці пишуться своїм іменем

„ЗАЩО?“

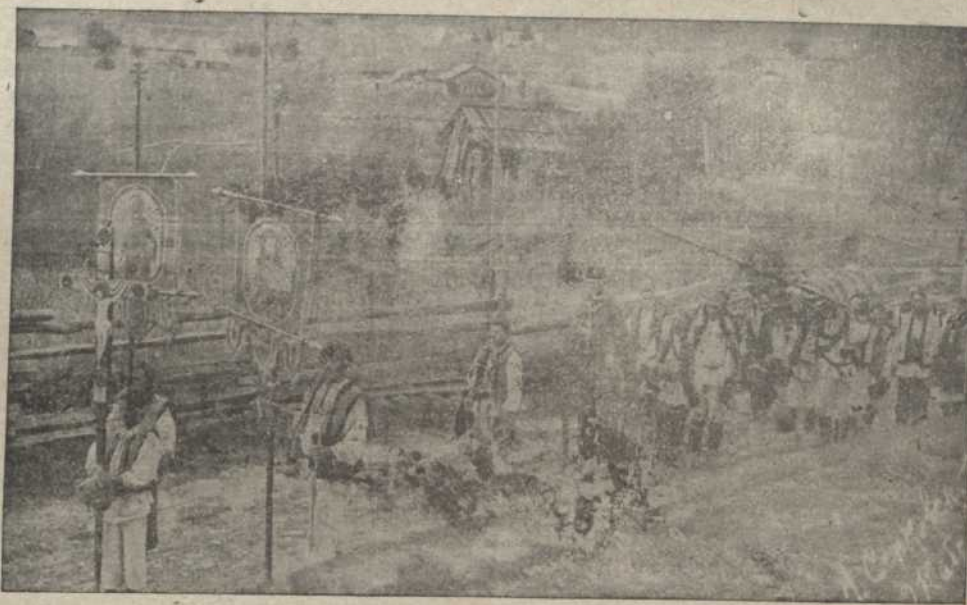
Одного з провідників КПЗУ і визначного українського комуністичного діяча Максимовича вислано поза межі України аж до Астрахані. Львівське „Світло“, пояснюючи, що Максимовича покарано цим засланням за оборону відомого, також висланого поза

межі України, Шумського, питає: „За що?“ його вислано; „Ради чого це?“ — Не вже не знає? — Та просто за те, що Максимович хоче бачити Україну державою, а КПЗУ дивиться на Україну, як на московську провінцію.

Хто заселяє Україну (УСРР)

Після останнього перепису в об'єднаних межах УСРР живе 29,018,277 душ. З того українців з походження є 23,218,960 чоловік, а укр. мовою говорить 22,163,914 чол. Чужинців, т. є. росіян, жидів, поляків, німців, молдаван, болгар, греків і

инших є на Україні всього 5,799,317 чоловік. Але отими чужинцями рад. влада більше турбується, як українцями, і утворює для них всякі автономні райони, а навіть республіки, щоби позбавити Україну суто українського характеру.

Гуцульський похорон (Галичина)

На допомогу селянам. Внесок послів Українського Клубу.

Посли Українського Клубу вступили в Соїмі з внеском про негайну допомогу з боку уряду на поправу озимини та на весняні засіви для дрібних сільських господарств у воевідствах східних і південно-східних.

У внескові вказано, що тогорічна повінь у Галичині зруйнувала селян, а доражна допомога була невистарчаючою. Крім цього, ті самі околиці потерпіли від градобоя. Офіційні комунікати ствержують, що невистарчаюча кількість тепла в березні й квітні, приморозки й суворі вітри мали ті наслідки, що озимини вимерзли. Згідно з урядомими даними, потерпіло біля 12-15 відс. засівів. Особливо погіршився стан засівів у воевідствах Білостоцькому, Поліському, Волинському й Станіславському. Про загрозу для селянського господарства пишуть часописи, передбачаючи катастрофу. Не зважаючи на це, Уряд і банки державні стягають з найбідніших селян цих місцевостей не тільки податки, але й рештки попередніх насивних позичок. Нарешті й весняні засіви дуже слабкі.

З огляду на все це, Український Клуб дня 24 квітня ц. р. поставив

внесок:

Соїм закликає Уряд:

1) щоб зарядив одрочення або скреслення попередніх засивних кредитів, уділених дрібним рільникам у тих гмінах південно-східних воевідств, які найбільш потерпіли від повені й градобоя в 1927 р.;

2) щоб уділив дрібним рільникам збіжжа або вистарчаючих кредитів на купівлю збіжжа з метою нового засіву знищених озимин;

3) щоб уможливив дрібним рільникам набуття азотових угноїв на поправу численних озимин;

4) щоб негайно zorganizував дальшу допомогу для дрібнорільного населення, що голодує в воев. Станіславському внаслідок повені й градобоя;

5) щоб негайно станув у допомозі, хоч би кредитовій, дрібним рільникам в східних і південно-східних воевідствах з метою забезпечення повних весняних засівів і

6) щоб забезпечив річковий і швидкий технічний поділ цієї допомоги й перш-за-все через українське рільниче т-во „Сільський Господар“ та українські рільничі кооперативи, zorganizовані в „Ревізінім Союзі Укр. Коопер.“ у Львові“.

СОЙМ.

Одноденний пленум. Засідання бюджетової комісії.

Скликаний після Великодня Соїм на 24 квітня засідав всього один день і знову був розпущений на місяць, до 24 травня.

Натомість весь час працює бюджетова комісія, в якій наші послы з Українського Клубу беруть чинну участь. В їхній праці треба особливо відмітити два моменти: 1) виступ голови Укр. Парламентарної Репрезентації і голови партії „УНДО“ Д-ра Д. Левицького до бюджету міністерства закордонних справ, який яскраво доводив неправильності закордонної політики, і 2) виступ посла Д-ра Барана до бюджету міністерства рільних реформ. Останній промовець доказував, що господарська реформа в Польщі має політичні цілі; з усіх держав Європи Польща одна лише ухвалила закон про військову колонізацію.

Цікава з цього пункту погляду промова міністра реформ рільних п. Станевича.

„Від 600 літ, — говорив міністр Станевич, — йде історичний похід на Схід. В корінній Польщі є перелюднення, і тому з всім природньо являється польська колонізація східних земель. А зрештою, — продовжував міністр, — осадництво і колонізація є благословенством для місцевого населення!“

Ми дуже вдячні п. міністрові Станевичу за одверте слово про похід на Схід, на наші землі. Тепер наше селянство, яке змушене з-за браку землі емігрувати за море, знає з уст самого міністра, до чого є спрямоване осадництво. Але як тепер, після цих одвертих слів, виглядають волинські політики з під прапору „комітетів“!..

Що нам дає польський бюджет на 1928 рік.

По даних промови п. посла О. Луцького в бюджетовій комісії.

Згідно з бюджетом на 1928 рік польська державна каса повинна зібрати 2 мільярди 525 мільонів 702 тисячі 596 золотих. З цієї величезної суми передбачається тільки 47 міль. надвжки, себ-то чистого зиску. Решта має бути витрачена на різні потреби держави, краю і народу.

Величезна сума державних прибутків складається головним чином з безпосередніх податків, себ-то з тих, що населення платить готівкою, і посередніх — т. є. тих, що сплачуються непомітно при купівлі різних продуктів, обтяжених акцизами. Ясно, що й нашого українського гроша там є дуже поважна доля. Цікаво тоді й нам, куди той наш гріш йде та що з нього нам перепадає.

Найбільше того гроша видається на польське військо, а саме: на військо призначено в бюджеті 745 міль.; на пограничну охорону має бути видано 50 міль. і на поліцію 110 міль. золотих. Коли порівняти ту суму до числа населення Польщі, то кожний польський громадянин, від маленької дитини до старого дідуся, платить на військо й поліцію приблизно 30 зол. податку.

За те на освіту й релігійні справи призначено втрое менше: всього 372 міль. зол. З того на народне шкільництво 221,859 167 зол., фахово шкільництво 16,360 551 зол. і на вищі школи 34,159 564 зол. Фахових і вищих шкіл у нас немає зовсім, народних шкіл ніби українських маємо на Волині стільки, що на пальцях одної руки нічого лічити. Отже, освітній фронт йде на утримання на нашій землі польських шкіл, які займаються польонизованням нашого краю.

Міністерство публичних робіт має на свої витрати 134,656 405 зол. У плані розподілу тих сум бачимо й витрати на нашій землі: на регуляцію рік: Стиру (125 тис.), Гориня (35 тис.), Дністра (531 тис.), Буга (81 тис.), на направи доріг (11 міль.). Але всі ці суми перевищують заледве 10 частину того, що витрачається на корінну Польщу, хоч наші землі переходять третину всіх земель у Польщі. Це міні-

стерство займається і відбудовою краю і на це призначено близько 10 міль. зол. Наш край найбільше зруйнований війною, а скільки він з цього фонду дістане?

Необхідно звернути увагу ще на ті місця бюджету, що торкаються наших природних багатств і ліборобства.

Між державними підприємствами вдаються нас державні ліси. Ті ліси мають дати державі не багато тільки 79,642 700 зол. чистого зиску. До 30 IX. ц. р. ліси мають дати 8,311 468 кубічних метрів ужиткового й опалового дерева. (Стільки-ж намічено нарубати і на слідуєчий рік). Коли згадаємо, що все це мають дати ліси поліські і карпатські, які і так страшно винищені війною, то не треба ніяких більших пояснень до наших користей з того пункту бюджету.

Міністерство рільництва розпоряжається сумою 46,794 126 зол. Та сума призначена на заліснення, на меліорації, допомогу ліборобським організаціям, підтримку культурних господарств, боротьбу з пошестями серед домашніх звірят, нищення шкідливих комах, позички й субсидії для плекання худоби, ну — і звичайно — на рільничі школи, між якими немає ні одної української, та на наукові досвіди. Смішно мала ця сума на рільництво в Польщі, яка є наскрізь рільничою країною. А що вже з неї для нас перепадає?

Є ще друге подібне міністерство — міністерство земельних реформ. На це міністерство призначено 47,566 355 зол. Тут кидається в вічі, що сама адміністрація міністерства, разом з земельними урядами, з'їдає 11,951 154 зол. Рештою це міністерство має оплатити або допомогти селянам в оплаті парцеляції, меліорації, комасації, до повнення карловатих господарств при парцеляції і т. д. Ясно, що призначена сума не може вистарчити на всі ті потреби.

Як бачимо — не багато дає нам польський бюджет. Мусить дати більше, відповідно до нашого вкладу у той бюджет. Але за це треба боротися, та не аби як.

З цим числом

пригнічимо висилку часопису тим, що не внесли передплати або не вирівняли залежностей.

Л. Стурський.

ДАЛЬШІ ПІДКОЛИ

під єдиний національно-демократичний фронт.

III.

До тонів журналу „Проти Хвиль“ достроюються й орган посла П. Васильчука „Селянський Шлях“.

Мовляв, ми можемо „виграти“ на гірше за вас. А значить, товариші, нам з вами по дорозі.

Стаття в ч. 14 „Сел. Шляху“ під наоловом „Виборчі підсумки“ є, очевидно, засобом до заобуття прихильності радикалів. Про це свідчать слова:

„Ми, селянські, маючи 2 послів (П. Васильчук і Л. Серветник) мусимо перейняти представництво тих земель разом з соц. радикалами“.

Ясно, що це є „претендування на монопольний вплив“, за яке „С. Шл.“ на початку статті накидається на інших.

Але Сель-Союзіві то все можна!

Щоб здобути ласку радикалів, натурально, треба лаяти УНДО, бо ця мелодія найбільше подобається їм, та виправдувати себе в виборчій поразці.

І, дійсно, цією статтею „Селян-

Шлях“ здав іспит на „товариша“. В одній статті зібрав він усі свої улюблені шпильки, колючки, лайливі слова й демагогічні вигукі:

„Ліцитація національно-думаючих партій“ (?)

„Єзуїтським викрутом заско-рузлих (?) в своїх шкаралупах докторів і прелатів“.

„Самочинно-доконаний факт“.

„Крокодилячі сльози“ і т. д. Вачите, це теж калатайка, тільки достроена до калатайки радикальної.

Так би мовити: калатайковий дует.

Наше громадянство так уже при звичаєне до тої калатайкової музики соціалістичних органів і так мало звертає на неї уваги, що ми би й не говорили про неї, коли б ці музиканти занадто не фальшували.

Особливо це соромно для органа п. посла П. Васильчука, бо цей орган повинен знати правду.

Власне через те ми змушені зробити де-які корективи в калатайкових нотах „Селян. Шляху“,

„Розбивачі фронту працюючих“.

Сварка поміж селянськими - москвофілами й „шумокістами“.

Зі всіх „монополющиків“ права заступати „всіх працюючих“ найбільш войовничим є мабуть Сель-Роб. І справді — за короткий час свого існування він встиг уже розбити самий таки мізерний Сель-Роб аж на три частини. А що-ж би то було, колиб справді всі працюючі покорялись Сель-Робові, — скільки то тоді булоб всяких Сель-Робів?

Всі три Сель-Роби (правиця, лівія і середина т. зв. Едність) помаліпливали собі ярлики „Пролетарі всіх країн єднайтесь“. І разом з тим кидають собі у вічі такими слівцями, що аж вуха вянуть. Для кожного Сель-Роба його другий одноіменник — це „зрадник“, „розбивач фронту працюючих“, „обманець“ і т. д. (Ізвичайно — жаден не помиляється!).

Вся ця селянська каша зводиться в головних зарисах до бо-

ротьби українських і московських впливів у Сель-Робі.

В останнім часі під московські впливи перейшов і б. пос. Маківка, який почав видавати в Холмі газету „Нове Життя“ і б'є тепер недавніх своїх товаришів з Сель-Робу правиці.

У москвофілів лінія ясна — призначати за добре все, що робить Москва, і коритись її волі. Становище Сель-Роба з впливами українськими трудніше, бо ті сидять на двох стільцях: і погана Москва і зірвати з нею не хочеться.

Внутрішня селянська гризня висвітлює щораз більше справу і відкриває очі на селянське багно навіть першим творцям Сель-Робу, як сен. Козіцький. Кажуть, що виступлення його з Сель-Робу — це питання найближчого часу.

—

Інтерпеляція в справі конфіскації „Української Громади“

В справі конфіскації Великоднього числа нашого часопису за статтю „До Читачів“, в якій подані були причини невиходу в світ „Укр. Громади“ під час виборів, внесена слідуєча інтерпеляція:

Інтерпеляція Ч. 10. послів з Українсько-Білоруського Клубу до п. Міністра Справедливости в справі конфіскації прокуратурою Луцька числа 12-13 часопису „Українська Громада“ з дня 15 квітня 1928 р. за статтю „До наших читачів“ такого змісту:

Тут в інтерпеляції подано в

польській і українській мові цілу, зазначену вище сконфісковану статтю.

Інтерпеляція закінчується словами:

„З огляду на вищеподане запитуємо пана Міністра:

1. Чи відомий йому є факт зазначеної конфіскації?

2. Що має намір учинити пан Міністр, щоб на майбутнє запобігти повторенню подібних фактів?

Варшава, дня 24 квітня 1928 р.

Інтерпелянти: (підписи)*.

З виступів уряду УНР.

Проти більшовицьких мирних плянів.

Під час женецьких нарад в справі роззброєння, які закінчилися 24 березня ц. р., більшовики виступили зі своїм окремим пляном роззброєння. Цей плян має більше характер агітаційний, як річевий і, тому його відкинуто.

У той час був у Женеві заступник голови Директорії УНР. А. Лівіцький і зложив перед представниками європейської преси заяву, в якій виказав облудність більшовицького пляну роззброєння.

Московські більшовики ведуть чисто імперіалістичну політику, і поки вони не звільнять України і Кавказу, які загарбали насильно, то їхні балачок про мирні тенденції і роззброєння не можна поважно трактувати.

Лист до короля Аммануляга.

Представник уряду УНР вручив у Парижі афганістанському королю Амманулягові листа заст. голови Директорії А. Лівіцького, в якому той жалує, що український народ під ярмом більшовиків не може вітати його, як гостя України.

щоб він на майбутнє „не різав вуха“ добрим людям.

1. Вина за виборчий неуспіх на північно-західних землях падає не на УНДО, а на все громадянство, але в найбільшій мірі на провід „Сель-Союзу“. „Доконаний факт“ полягав у тому, що були зачинені двері до блоку для Антона Васильчука, без котрого Сель-Союз майже два місяці не згоджувався приступити до блоку, і таким чином найдороччий час для агітації був пропущений. Вину цю поносить Сель-Союз і тому, що його власне провід мріяв про диктатуру на Волині в той час, як ундісти самі до всіх ішли, кличучи, до гурту. Для здобуття цієї диктатури й був запроектований „автономний“ комітет північно-західних земель. Не маючи надії провести до Союму своїх людей з округ, Сель-Союз використав цей комітет, щоб вписали хоч одного свого члена на державну листу. Таким чином один селянський і дістав мандат. Мандат цей властиво був здобутий галицькими голосами УНДО, бо на 1 посла з державної листи треба одержати 5 мандатів з округних лист, а Сель-Союз не одержав ні одного.

Найбільше ж калатайкового фальшу є в словах „Сел. Шляху“:

„Ламати сокальський кордон треба було не „погонею за волинськими мандатами“... Селянство добре оцінить ці слова. УНДО з Галичини не виставило ні одного свого кандидата на Волині й після створення автономного комітету північно-західних земель зовсім не втручалося в виборчу акцію на цих землях. Провід вів головним чином Сель-Союз і провалився“.

Це добре знає „Селян. Шлях“.

Гадаємо, що п. посол П. Васильчук, коли прочитав зазначену статтю в своєму органі, не подякував авторові її за цю калатайкову демагогію.

IV.

Соц.-радикали почали обстрілювати єдиний національний фронт і з „Громад. Голосу“.

Відповідаючи „Ділові“ про необхідність знищення „сокальського“ кордону, „Гром. Гол.“ розводить таку грубу демагогію:

„Бідна Волинь! Ще не загоїла ран від світової війни, а вже нова війна наступає: УНДО перекидає резерви й йде на тебе приступом...“

Де очі в цих панів! Галичина задихається від цієї безсоромної демагогії. Тепер хочете перенести її на Волинь?

Що діється в світі

ВІДГУКИ ДНЯ

Арештування Б. червоного диктатора.

На початку 1919 р. на Угорщині захопили в свої руки владу комуністи. Кількам сячому їхньому пануванню могли хіба дорівняти перші роки московського воюючого комунізму на Україні. Диктатором хвилевої угорської комуні був Веля Кун.

Перед румунськими військами Веля Кун втік до Австрії, звідки його вислали до Рад. Союзу.

Тепер Б. Кун осів у Відні, де мав зорганізувати централю комуністичного руху на середню Європу. На днях його арештувала австрійська поліція. Вся австрійська преса домагається в зв'язку з цим знесення совітського представництва

у Відні, яке має бути центром комуністичної пропаганди.

При Б. Кунові найшли цілий комуністичний архів.

Угорський уряд домагається видачі В. Куна. Австр. уряд на разі з цим стримався, поки справа В. Куна не буде розсліджена.

Вибори у Франції.

У Франції відбулися вибори до парламенту. Обов'язує там така ординація виборча, що коли кандидати не отримують потрібного числа голосів, то вибори переводяться вдруге. При перших виборах було обрано всього 185 послів.

При других виборах остаточно переміг Пуанкаре, який зібрав 378 поміркованих мандатів. Опозиція здобула біля 193 мандатів.

I.

Іжачук починає колоти...
Вережись, українська громадо!
Колочки мої колють без жалю
Фарисейство, хрунівство і зраду.

Колють тих, що ненавидять брата,
Сіють розбрат, розпусту, свавлю,
Що для власної користи, слави,
Продають свій народ у неволю.

Іжачук колочок не шкодує,
Коли треба брехню покарати,
Або вимести духа незгоди
З української рідної хати.

II.

Був собі один Сельроб,
Стало потім два Сельроби,
Бо загніздилися в них
Поділу якісь мікроби.

Вліз такий мікроб у Маківку
І задригав він ногами:

Хочу третім бути Сель-робом,
Надоїло з Чучивьями.

Буде ще: четвертий, пятий,
Шостий, сьомий... п'ятдесятый
А в кінці же—кожний хлоп
Буде собі... сам сельроб.

III.

„Громадський Голос“*) аж почервонів
Так налякався, так загував враз:
—Ой УНДО йде! Ой УНДО йде!
—Не слухайте його, а тільки нас,
—Во УНДО вам несе кличі єднання,
—Торговлю, школи, книжку, склепи,
крам.
—А радикали—забавок принесли:
—Грімке калатало і барабан.

Іжачук.

*) „Гром. Голос“ з дня 1 травня.

Більшовицькі роздоріжжя

На більшовицьких політичних роздоріжжях, як то кажуть, сам черт може ногу зламати. Зібралася у них на самому вершці ціла купа кандидатів на диктаторів, які взаємно підозрівають один одного у ворожості й не можуть себе взаємно розкусити, чого котрий хоче, до чого стремить.

Вказує на це яскраво історія з Троцьким. Заслали його десь в

глухий азійський кут, бо не згоджувався зі Сталіним. По відправленню Троцького побачив Сталін, що Риков і компанія ще більше різняться з ним, як Троцький; що властиво він, Сталін, також само думає, як Троцький. І тепер Троцького знов спроваджують до Москви.

Цікаво, на кого тепер черга їхати в азійські глухі кути на лікування.

Німецькі соціалісти-не зрадники

Польські соціалісти, ППС-и, під час світової війни разом з іншими поляками плече-в-плече боролись за націю й власну державу.

В цій самій світовій війні Німеччина програла. Вороги німецьких соціалістів закидали їм, що вони не патріоти, що спричинилися до поразки Німеччини.

Для німецьких соціалістів був болючим закид, що ніби-то вони ламали єдиний національний фронт, що не рятували своєї нації.

Вони домагалися складення спеціального комітету, який розсліду-

вав справу. Комітет працював 8 літ і врешті визнав, що німецькі соціалісти не зрадники, що вони не спричинилися до поразки батьківщини.

Такі-то німецькі, польські, російські, французькі й інші соціалісти. А наші?

Сельроби йдуть з ворогами українського народу з Москвою, а соціалісти не тільки не соромляться того, що ламали єдиний національний фронт під час виборів, але ще й хваляться цим.

Непокієн внутрі землі.

Внутрі землі щось бурлить, кипить. В останні роки занотовано дуже багато землетрусів, з яких деякі, як от в Японії, були страшно руйнівними.

В останніх місяцях довідуємось про знищення від землетрусу в Болгарії, а то знов навістив землетрус Грецію. Зруйнована маса будинків, а деякі міста увяляють собою одну руїну. Не обійшлося без жертв у людях. Сотні тисяч людей

осталися без даху над головою. Землетрус повторювався в Греції кілька раз, як теж повторився на днях і в Болгарії. Населення околиць, де був землетрус, в паніці втік є.

В Болгарії і Греції запроваджено воєнний стан, щоби запобігти грабінням у зруйнованих місцевостях. Втікачам загрожує голод.

Землетрус відвідав також і середущу Італію.

Дописи

Артистично-маларська студія в Рівному.

Заходами артистів-маларів 15 квітня ц. р. в Рівному організовано при літературно-мистецькому т-ві артистично-маларську студію. Ціль і завдання студії поширити та підтримати українське маларство. Всіх артистів-маларів, а також і аматорів маларства, котрі б бажали бути членами, просять повідомити: 1). Скільки літ праці має в напрямку маларства? 2). Яка галузь маларства? (пейзаж, портрети, жанр, праці декоративні) 3). Чи в тій або иншій місцевості не можна було взібрати увори вишивок та орнаментів, 4) Чи в тій або иншій місцевості існують які-небудь пам'ятки нашої старовини, які б можна було намалювати, 5) Чи міг би брати участь у виставах? 6). Чи має свідоцтво, яко фаховець малар?

Артистично-маларська студія приймає також замовлення на праці декоративні, іконописні та шталюгові. При студії, на скільки відомо, будуть працювати ті, що ба-

жають навчитись малювати, під доглядом добрих вчителів малювання. Слід зацікавленість в мистецтві до підтримання цієї артистично-маларської студії чи то замовленнями, чи своєю працею.

Аматор.

Просвітнянська книгарня в Дубні.

Дубенське т-во „Просвіта“ мало свою крамницю (книгарню), яка добре розвивалася. Після закриття „Просвіти“ цю книгарню нишком передано в розпорядження книгарні „Нова Культура“ в Здолбунові. Таким чином просвітнянська книгарня в Дубні стала приватною власністю. Як нас інформують, всі торговельні операції провадяться під фірмою „Нова Культура“, тоді як над книгарнею ще й досі висить вивіска книгарні Дубенського т-ва „Просвіта“. Так-то нові власники використовують авторитет попередньої просвітнянської книгарні.

Коли „товарищ“ Чучмай не бо- явся передати громадське добро

в чужі руки, то нехай же не боїться й свою вивіску вивісити щоб не вводити людей в блуд.

Що на це панове Чучмай, Камінський і Сенюк? *Дубенський.*

Загальні збори кооперативи „Народній Кооператив“ в Ковлі. 29.IV ц. р. відбулися річні загальні збори членів кооперативи „Народній Кооператив“ в Ковлі. На Зборах було присутніх понад 30 членів із загального числа 122. Головав п. С. Підгірський. Перебрано Правління

к-ва, до якого ввійшли пп. Ованас Коленда (новий), П. Доманицький і Мих. Гринюк (з попереднього складу). Збори затвердили звіт з діяльності кооперативи і висловили побажання, щоби к-ва поширила свою діяльність по обслуговуванню молодих кооператив в повіті і згодом перетворилась в кооперативу II-го ступня. На Зборах був присутній Інспектор Рев. Союзу Укр. К-в п. Кобилянський з Луцька.

Ковельчанин.

З життя Волині

Шкільні труднощі. На увагу пп. послам. Селяне с. Жорнищ гм. Олика, які склали декларації на українську школу, одержали від шкільного інспектора Луцьку візвання ч. 1414—ставитись у цій справі в помешканні інспекторату в дні 26 квітня ц. р. Візвання зроблене на підставі § 8 розпорядження міністра віроіспов. і нар. освіти з дня 7.II.1925 р. Здається все в порядку, але лише з боку канцелярського. Як може все село чи кілька сел ставитись до інспекторату? Це марнування селянського часу й знеохочування селян до підписування декларацій (на рідну школу. Наші пп. послам повинні жити заходів, щоб було видане відповідне розпорядження про видав у таких випадках шкільного інспектора на місце.

Загальні Збори в Дубні, Острозі і Здолбунові. 29.IV мали відбутись II загальні збори Осередковою Союзу Укр. Кооператив у Здолбунові в цілі ліквідації його справ. Того-ж дня мали відбутись Загальні Збори Повіт-во Союзу Кооператив у Дубні і Укр. Кооперативного Банку в Острозі.

Кооперативні курси. Заходами кооперативи „Весна“ в Турійську, при допомозі Інспекторату Рев. Союзу Укр. Кооператив в Луцьку, в найближчому часі мають відбутись тиждень кооперативні курси в Турійську.

Таним українцям і кооператорам сором! В арааковому статуті видання Ревіз. Союзу УК, пристосованому до вимог місцевих судів, в арт. 7 виразно зазначено: „Членом кооперативи може бути кожна особа української народности, що скінчила 18 рік життя, та кожна правна особа укр. народности...“ Однак деякі коопе-

ративи Дубенського повіту, складаючи подання до суду про рестрацію статутів, скреслили в статуті слова „української народности“ (інтернаціоналісти?), хоча всі основоположники—українці. Окружний Суд на підставі арт. 2 § 8 уст. 2 Закону з дня 31.I.1924 р. (Ден. Законів № 78[24 пов. 757] звернув статут заложителям для представлення польського перекладу. І суд мав рацію. Коли не україн. кооператива, то перекладайте на польську мову. Так-то пп. кооператора користають з прав які їм належать по закону.

„Духовний Сіач“. Вийшло ч. 11 церковно-народного журналу, перенесеного з Варшави до Кременця. Перше „Кременецьке“ число дуже бідне змістом, суше й мертво. А міг би цей журнал виходити краще й знайти собі повіт, коли б він був дійсно церковно-народним.

Церковні злодії. Якись злодії дібралися до церков у Загірнях Великих та Аршичині, Дубенського повіту, і покрали церковні гроші.

Кооперативний рух. В останньому часі повстало в Луцькому повіті кілька споживчих кооператив за допомогою кооперативно-інструкторського відділу Українбанку. 25.III в с. Жидичині Рожиської гміни „Українська крамничка“ (інструкторован дир. Ковалевський); 7.IV в с. Теремно Піддубецької гміни (інстр. О. Кацера й Ол. Ковалевський); 17.IV в с. Озерце Рожиської гміни „Українська Зоря“ (інстр. Ол. Ковалевський). В цілях більшого зв'язання філії „Народньої Торговлі“ з місцевими кооперативами й українським громадянством—заложено контрольний комітет в складі дир. Олекса. Ковалевського, Аф. Стефанова й Мих. Чирка.

З життя Холмщини

Боротьба з комуністами. Державна поліція арештувала в Вінгороді 7 і в Тарногороді 8 осіб, зацікавлених у комунізмі. Переведено багато ревізій, причому нібито знайдені матеріали, які стверджують зв'язок арештованих з Москвою. Арештовані, як переда-

ють, признались до вини.
„Діяльність“ Манівки. З Холма повідомляють, що б. посол Маківка різко змінив свою лінію в бік червоної Москви, проповідуючи так звану „свідість сельроба“ й ганьблячи „український націоналізм“ сельроба правди.

З ЖИТТЯ Полісся

Крадіж зі взломом в Укр. Кооперативному Банку в Бересті. Вночі з 18 на 13 IV ц. р. невідомі влочинці доконали крадіжжі зі взломом в Укр. Кооперативному Банку в Бересті. Злочинці зробили пролом в стелі, ввійшли через нього до помешкання та відчинили вікно. Огнетриваду касу всунули з місця і бічну стіну її вирізали, а внутрішню скриню розпорили.

Вкрадено: 860 воз. п. 39 гр. і 59 америк. доларів та 23 шт. доларівок. Крім того забрали в шухляди скарбника Ол. Богдужевича дрібних грошей на суму 19.80 воз. Справою занялась поліція, але поки-що без наслідку. Каса банку не заасекурована. Крадіж у берестейському банку наказує всім нашим банкам та кооперативам негайно заасекурувати свої каси.

З ЖИТТЯ Галичини

Діти перед судом. Перед кількома днями розпочався у Львові в окружнім суді політичний процес проти 15 українських гімназистів. Їм закидають, що належали до зах.-української національно-революційної організації.

За громадську землю. Гміна Синевідська Вишнього, Стрийського повіту в Галичині, признала 25 моргів громадської землі для польської парафії. Коли вже мали врочиство передавати парафії цю землю, майже вся громада, до 2000 осіб, запротестувала проти цього.

Поліція заарештувала до 20 чоловік, але передачу землі польській парафії все таки відложено, щоб ще більше не розгартувати

обурених селян.

Дивний дощ в Галичині. На днях випав у Галичині дощ якогось пороху чи попелу. В Станіславові і Чорткові змішався цей попел з дійсним дощем, з чого вийшов дощ чорний. Знавці кажуть, що цей попел принесли вітри з над вибухаючих вулканів, може навіть з поза Європи. Хемічна аналіза виказала, що попел, який, як дощ, випав у Галичині, є дійсно вулканічного походження. Цей дивний дощ перелякав сувірних людей, з яких дехто вважав його заповіддю кінця світа.

Кажуть, що в Румунії і на південній Україні дощ цей був далеко більший ніж в Галичині.

Луцькі новинки

Відділ „Маслосоюзу“. 27-29 квітня гостив у Луцьку начальник директор „Маслосоюзу“, інж. Андрій Падій у справі відкриття тут філії т-ва. Помешкання для відділу вже найняте, а саме: на Ягеллонської вулиці ч. 13. Відділ буде відчинений з 1 червня. Одночасно з торговельними операціями розпочнеться організаційна робота по заснованню молочарських кооператив в селах.

Ще одна польська пляцівка в Луцьку. Останнє число „Всходу“ подає, що дотеперішній редактор „Всходу“ уступив, а головне редагування обняв адв. Гандельсман з Рожищ. Кажуть, що редакцію переносять зі Здолбурова до Луцька і що „Всход“ буде головним чином писати про українські справи. Ну-ну побачимо.

Благодійна секція Луцької „Просвіти“ перевела серед українського громадянства збірку святочних подарунків на користь політичних в'язнів. 29.V, в неділю, члени секції відвезли ці подарунки до в'язниці в Луцьку для ровдачі в'язням.

Луцька Українська Гімназія. По трьохмісячній майже перерві відбулося засідання Батьківського Комітету під головуванням заступника голови п. Е. Теравського. Голова п. Григор Степура—зрікся і членства і головування. Замість адвоката Степури на голову обрано п. Евгена Теравського, заступником і скарбником Пафнутія Чупруна (вчитель), секретарем Івана Ворченка. В цілях зрівноваження бюджету Комітету ухвалено перенести цілий ряд карнавкових збірок у Луцьку, Рожищах, Олиці та влаштувати кілька вечорниць Сквостатовано, що акція допомогова в повітах, крім Любомельського, майже не відбувалася.

„Бунт лялок“ в Луцьку. В неділю, 6 травня, в саді „Просвіти“ (ул. Ягеллонська № 93) відомою вже своїми діточими постановками п. Марією Орловою влаштована буде діточа вистава на користь неможливих учнів Луцької Української Гімназії. Маленькими учнями тієїж гімназії буде відіграна фантастична комедія зі співами й балетом у 3-х діях К. Лукашевича „Бунт Лялок“. Гратиме гімназійна струнна оркестра. Початок о 7-й годині веч. Ціни місць загаль-

но доступні. Сподіваємось, що, як і в попередні рази, сая буде заповнена як дітьми так і дорослими гостями, з огляду як на ціль вистави, так і на її цікавість.

Волинський воевода п. Мех одержав 8-тижневу відпустку. Ходять чутки, що з відпустки п. Мех вже не поверне на своє становище. За час відпустки воеводу заступатиме віцевоєвода п. Гімтовт-Дзевалтовскі.

Жалібна хроніка. 29 квітня на православному цвинтарі відбувся похорон одного 8-літнього сивка вчителя української гімназії п. Федоренка. Вважаємо своїм обов'язком відмітити глибоке співчуття місцевого українського громадянства панству Федоренкам у їх великому горі. На цвинтарі зібралася маса людей. Підчас чулої промови протопров. о. Пашевського майже всі плакали.

І травня. Свято першого травня пройшло в Луцьку дуже слабо. Для забави віддала своє помешкання „Просвіта“. Але ж „Просвта“ установа вполітична!

Загальні Збори Укр. Кооп. Банку в Луцьку відбулися 29 квітня в саді „Просвіти“ під головуванням п. інж. Пилипчака. Збори затвердили звіт з діяльності Банку, який дав Директор п. Ол. Ковалевський, висловили керуючим органам подяку, затвердили бюджет на 1928 р. і доповнили надз. раду. На жаль забув про тих ідейних працівників, що брали участь у кооперативних курсах.

Передплатникам Народу“, висилається „Укр. Громада“ яка виходить під редакцією п. В. Островського.

ЗАСТУПНИКІВ ПОВІТОВИХ І АГЕНТІВ на окремі повіти Волині пошукує репрезентація світової слави вирівок (сепараторів) до молока

„Lacta i Milka“
DOM ROLNICZO-HANDLOWY „SNOP“ wł. W. RYTWIŃSKI.
KOWEL ul. ŁUCKA, № 46.

Шукаю посади дирігента (дяка).

Адреса: Poczta Międzyrzec — Podlaski, gmina Zahajki, wieś Dreńów. Jarosław Micewicz. 2—2

Для керування українським церковним хором потрібний дирігента-дяк. Зголоситись особисто чи листом до редакції. 2—2

ПОЗНАНЬСЬКА КОСА

ковальської роботи, перевищує своєю якістю всі інші фабрикати.

Тому кожний р'ляник повинен набувати коси в фірмі

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД РУЧНО-КОВАНИХ КОС

ФР. АДАМЧАК-Познань, Вали Королеви Ядвіги, 11.

Телефон 56—75 Фабрика існує від р. 1835. Адрес телегр.: „КОСА“ Познань.

Купля без ризику, бо кожна коса ручно-кована, котра б в ужитку виявилась недоброю, замінюється безплатно і з пересилкою на кошт фабрики на кращу. — Про добру якість моїх ручно-кованих кос свідчать найкраще нижчеподані з багатьох тисяч похвальних листів.

Вест Шікаго III., 3, 10. 27.
R. R. Easton ave U. S. A.

Шан. пане Ф. Адамчак.

Цим складаю Вам сердечну подяку за над'слання мені кос з Вашої фабрики до Зл. Держав Америки, котрі замовив мій брат для мене в Польщі. Дуже вдячний Вам за те. Коси ті є дуже добрі, як що до сталі, так і викінчення. Тут такі коси не побачиш в ужитку.

Бажаю Вам доброго успіху і численних замовлень.

З поваженням
АНТОНІ ЙО-ДАНЕК

Шановна Фірма!

Дуже вдячний Вам за добрі коси, котрі одержав на замовлення. Коси ті добрі в ужитку, всі, що одержали коси, є дуже задоволені, бо всі 20 добре косять.

З поваженням А ВІШНЕВСЬКІ

Проб. Любані, пов. Нішавський, д. 18.IX-27
Шавовний Павел

Замовлені мною в Вашій фірмі коси в кількості 20 штук, себ-то 8 кос гатунок Б. і 12 кос гатунок Ц, котрі в ужитку оказались дуже добрими, за що Вам висловлюю подяку.

З пошаною ЯН КАЛЬБАРЧИК

Заводи, пошта Теляки, пов. Соколів. 18.IX 27

Ци	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120
A	10,25	11,—	11,75	12,50	13,25	14,—	14,75	15,50	16,25	17,—	17,90	18,50
B	8,—	8,50	9,—	9,50	10,—	10,50	11,—	11,50	12,—	13,—	злотих	
C	5,75	6,—	6,25	6,50	6,75	7,—	7,50	8,—	8,50	9,25	за 1 штуку	

Вияснення що-до гатунків А, Б, і С,

- Гатунок кос ручно-кованих з солінгеновської сталі марки „Коса Познанська“ чи „Косьнюшко“.
- Гатунок ручно-кованих кос з солінгеновської сталі марки „Бартошувка“ легкої ваги.
- Гатунок кос легких форми віденської (фасон менше зігнутий).

При одержанні і дюжини одноразово долучаю 1 косу даром.

Бруски і вські приладдя до кос пролаю дешево. Висилаю за пісяплатою себ-то, що платиться за посылку на пошти.

Агенти з селянських кол бажані.

3—1

НЕБУВАЛА ОКАЗІЯ!

350 цінних предметів за 15 зол. 95 гр.

Висилаємо на листовні замовлення комплект предметів, в котрих найважливіші:

- 1 годинник мужеськи никлевий, швейцарськи, з добрим ходом,
- 1 ланцюшок позолочений до годинника,
- 1 бритва загранична марки „Солінген“,
- 1 пензлик до голівня з добрим волосом,
- 1 мисочка до голівня,
- 3 великі мужеські хусточки,
- 1 пара мужеських підв'язок гумових з добрим замком,
- 1 комплект спинок до горсу (маніжки),
- 1 шовкова краватка,
- 10) 1 сталевий ніжик,
- 11) 1 кішеньковий гребінець з футляром,
- 12) 1 щіточка до зубів,
- 13) 1 пара шовкових рукавників,
- 14) 1 пара спинок з амер. золота,
- 15) 1 люстерко кішенькове

І ще 335 предметів необхідних в кожнім домі для кожного чоловіка, як напр. доміно, цимбали, нитки і т. п. Цілий той комплект висилаємо лише за 15 зол. 95 гр.—Такий самий комплект кращого гатунку Л.—18 зол. 75 гр., гатунку Н.—21 зол. 95 гр. і 24 зол. 50 гр. Висилаємо без жадного завдатку. Платиться при одержанні. За опакування БЕЗ РИЗИКИ! і нерисляку платити купуючий. БЕЗ РИЗИКИ!

Комплект, що буде не подобатись, приймаємо назад і звертаємо готівку.

„Польське Джерело“ — Варшава—Налевки, № 23.

„Polskie Źródło“ — Warszawa, Nalewki № 23—g.

1—1

Краківська Філія Сплни Інженерів та Техніків Українців-емігрантів в Польщі

цим оголошує **КОНКУРС**

на стипендію ім. Головного Отзмана С. Петлюри.

Стипендія в розмірі 120 (ста двадцяти) золотих польських в початку шкільного 1928—29 року має бути уділена студентові металургічного відділу Краківської Гірничої Академії.

Умови: 1. Українець (емігрант має перевагу), 2. Закінчена середня освіта. Треба представити свідоцтво зрілості (зглядно завірену нотаріальну копію) на право вступу до Гірничої Академії. 3. Жителіс з зазначенням матеріального стану.

Останній термін впливу прохань 20 травня 1928 р.

Проханья належить надсилати по адресі:

S. Suchodoł, Oddział Ukrainiekiego Komitetu Sentralnego w Krakowie.
Hotel Victoria. ul. Zwierzyniecka 6.

УПРАВА ФІЛІИ.

Вже 14-ий рік

виходить у Львові що 2 тижні багато ілюстрований господарський часопис

„Сільський Господар“

орган Кравого Товариства господарського „Сільський Господар“, що містить статті на теми полевої й гедівельної господарки, ветеринарії, сільсько-господарської кооперації й промислу, а також подає всі найновіші досягнення господарської культури й техніки.

На всі запити передплатників подає часопис вичерпуючі відповіді. Річна передплата за 22 чисел—14 золотих, а для членів Товариства лише 12 золотих, які можна вносити чвертьрічними ратами.

Річна членська вкладка до Товариства вносить лише 1 золотий.

Адреса: „Сільський Господар“, ЛЬВІВ, Зіморевича, 20.

1—1

